

CEZAYİR

Tarım Sektörü Ülke Yatırımcı Rehberi

2024

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	2
GENEL BİLGİLER	3
EKONOMİK GÖSTERGELER	4
LOJİSTİK	4
HUKUKİ ALTYAPI	5
TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARI	5
BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER.....	6
CEZAYİR PAZARINA ERİŞİM DURUMU	6
TARIM SEKTÖRÜ	7
İKLİM	14
TOPRAK ÖZELLİKLERİ VE ARAZİ KULLANIMI.....	15
BİTKİSEL ÜRETİM	18
EKİM ALANLARI.....	18
VERİM	20
ÜRETİM MİKTARI	22
HAYVANSAL ÜRETİM.....	24
ÜRETİM MİKTARI	24
HAYVAN VARLIğI.....	25
ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ	26
DIŞ TİCARET	27
DIŞ TİCARET PARTNERLERİ	27
CEZAYİR'İN İHRAÇ ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	28
TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI GERÇEKLEŞTİRDİğİ BAŞLICA ÜLKELER	28
CEZAYİR'İN İTHAL ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	29
TARIMSAL İTHALATINDAKİ BAŞLICA PARTNER ÜLKELER.....	29
ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI.....	30
ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI.....	30
TÜRKİYE-CEZAYİR TİCARETİ	31
TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'E İHRAÇ ETTİğİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	31
TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'DEN İTHAL ETTİğİ TARIM ÜRÜNLERİ	32
TÜRKİYE'DEN CEZAYİR'E İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER	33
YATIRIM ORTAMI	34
BANKACILIK VE VERGİLENDİRME	35
KAYNAKÇA	36
SONSÖZ VE İLETİŞİM	37

KISALTMALAR

EFTA	: European Free Trade Association	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
AMU	: Arab Maghreb Union	Mağrip Arap Birliği
Arap Ligi	: Arab League	Arap Ligi
AU (AfB)	: African Union	Afrika Birliği
DEİK	: Foreign Economic Relations Board	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
FAO	: Food and Agriculture Organization	Gıda ve Tarım Örgütü
ICO	: Islamic Cooperation Organization	İslam İşbirliği Örgütü
TOB	: Ministry of Agriculture and Forestry	Tarım ve Orman Bakanlığı
UFM	: Union for Mediterranean	Akdeniz İçin Birliği
UN / BM	: United Nations	Birleşmiş Milletler
UNCTD	: United Nations Conference on Trade and Development	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
WB / DB	: World Bank	Dünya Bankası
WTO / DTÖ	: World Trade Organization	Dünya Ticaret Örgütü

GENEL BİLGİLER

Resmi Adı	Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti
Nüfus bilgisi ve istihdam verileri	45,97 Milyon (Ticaret Bakanlığı 2023) İşgücü: Tarım %13,3 Sanayi %39,3 Hizmet %47,4
Dil (Resmi diller)	Arapça (Resmî) ve Fransızca
Yüzölçümü	2,4 milyon km ²
Başkenti	Cezayir (Algiers)
Başlıca Şehirleri	Cezayir, Oran, Constantine, Annaba, Batna, Blida, Sétif, Chlef, Djelfa
Yönetim Şekli	Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Abdülmecid TEBBUN
Başbakan	Ayman BENABDERRAHMANE
Siyasi ve İdari Yapısı	<p>Başkanlık sistemi ile yönetilen bir cumhuriyettir. Ancak, hükümette atanmış bir Başbakan bulunmaktadır. Yürütmeden esas sorumlu olan başkandır. 1989 tarihli halkoylaması sunucunda kabul edilen yeni Anayasaya ile çok partili sisteme geçmiştir.</p>
Genel Güvenliği	<p>Cezayir genel güvenlik stratejisi uygulanması; sınırlarda bir güvenlik sisteminin kurulması, silahlı kuvvetlerin ve güvenlik güçlerinin yeniden yapılandırılması, komşu ülkelerle ikili iş birliği süreçlerinin başlatılması ve alan ülkelerinin insiyatifiyle çok taraflı bir sürecin geliştirilmesidir.</p> <p>Bu stratejiye üç temel ilke rehberlik eder:</p> <p>Devletlerin iç işlerine karışmama; Cezayir ordusunun bölge dışına müdahale etmemesi, bölgesel güvenlik için içsel sorumluluk. Sınır şeridinin güvenliğinin sağlanmasına katkısına rağmen, bu strateji çeşitli nedenlerle sınırlı kalmaktadır.</p> <p>Belirli konuların ele alınmasında devlet merkezli bir yönelim; devlet dışı aktörlerin iddiasıyla karakterize edilen gelişen bir ortamda belirli temel ilkelerin etkisizliği</p> <p>Terör olgusundaki değişiklikler; son derece istikrarsız bir bölgesel bağlam.</p>
Coğrafi Konumu	<p>Cezayir; Kuzey Afrika'da, Akdeniz kıyısında, Fas ve Tunus'un arasında yer almaktadır. Ülke topraklarının %80'i Sahra'da yer almaktadır. Sahra'nın büyük bir bölümü yarı çöl özelliklerine sahiptir. Ülkenin %10'luk kısmını oluşturan verimli kuzey kısmında tahıl, şarap, zeytin ve meyve üretimi desteklenmektedir.</p>

Kaynak: (Anonim a, 2022)

EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH (Cari Fiyatlar)	244,75 milyar \$ (Ticaret Bakanlığı 2023)
Ülkenin ekonomik büyüme hızı	%4,2 (Ticaret Bakanlığı 2023)
Kişi başına düşen milli geliri	5.324 \$ (Ticaret Bakanlığı 2023)
Tüketici fiyat enflasyonu	%9,3 (Ticaret Bakanlığı 2023)
İhracat/ ithalat	İhracat: 60 Milyar \$/ İthalat: 38,7 Milyar \$ (2022)
İşsizlik oranı	%15,8 (DB tahmini, 2022)
İşgücünün sektörel dağılımı (%)	Tarım %13,3 Sanayi %39,3 Hizmet %47,4
İnsani gelişmişlik endeksi	0,748 (HDI değeri) / 91. Sırada (192 ülke arasında) (HDI-UNDP)
Dünya Bankası iş yapma kolaylığı endeksi	157. sırada (190 ülke arasında) (2020 WB)
Ekonomik serbestlik endeksi	162. Sırada (165 ülke arasında)
Küresel rekabetçilik açısından durumu	89. Sırada (140 ülke arasında)
GSYH'nin sektörel dağılımı	Tarım %13,3, Sanayi %39,3, Hizmet %47,4
Asgari ücret/ tarımsal asgari ücret	20.000 Cezayir Dinarı (1 USD=143 Cezayir Dinarı)
Doğal kaynakları	Petrol, doğal gaz, demir cevheri, fosfatlar, uranyum, kurşun, çinko
Başlıca tarımsal üretim	Buğday, arpa, yulaf, üzüm, zeytin, turunç, meyveler, koyun, sığır

LOJİSTİK

Havalimanı sayısı ve ihracat ithalat gümrük kapısı sayısı	14 adet uluslararası havalimanı mevcuttur. 9 gümrük kapısı vardır.
Denizle olan bağlantısı (kıyısı var/yok)	Cezayir, Akdeniz'de uzun kıyısı ve limanlarıyla Afrika'nın ticarete açılan kapısı olarak önemli bir coğrafyada yer almaktadır.
Liman bağlantısı (Liman var/yok),	Cezayir'in, ülkenin uluslararası ticaret taşımacılığı gereksinimlerine hizmet eden 13 büyük ticari limanı bulunmaktadır. Bunların 8'i genel kargo, 3'ü karma, 2'si ise enerji limanı olarak hizmet vermektedir. Tenes, Alger, Skikda, Arzew, Oran, Bjeaia, Annaba, Kala, Chetaibi, Tamentfoust, Collo, El Djedid, El Kebir.

Kaynak: (Anonim a, 2022)

HUKUKİ ALTYAPI

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi/Yeri	RG Tarih/No
Bitki Koruma ve Karantina Alanında İşbirliği Anlaşması	15.05.1998/ Ankara	26.11.1999/23888
Veteriner ve Sağlık Alanında İşbirliği Anlaşması	10.11.2021/ Cezayir	
Tarım Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	26.02.2018/ Cezayir	19.09.2019/30893
Su Kaynakları Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	09.10.2019/ Cezayir	25.01.2020/31019
Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında İş Birliği Hakkında Mutabakat Zaptı	16.05.2022 / Ankara	22.07.2023/ 32256

Kaynak: (TOB, 2022), (Resmi Gazete, 2022)

Türkiye ile Cezayir arasında "Yatırımların Karşılıklı teşviki Anlaşması": **3.06.1998 tarihinde YKTK imzalanmıştır, ancak yürürlüğe girmemiştir.**

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARI

Ülke Adı	Yürürlük Tarihi
Japonya	01 Ağustos 1971
Norveç	01 Ekim 1971
Yeni Zelanda	01 Ocak 1972
İsviçre	01 Mart 1972
Avustralya	01 Ocak 1974
ABD	01 Ocak 1976
Ermenistan	10 Ekim 2016
Kazakistan	10 Ekim 2016
Kırgızistan	10 Ekim 2016
Rusya	10 Ekim 2016
Birleşik Krallık	01 Ocak 2021

Kaynak: (DTÖ, 2022)

BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER

İkili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı ticari ilişkiler

2002 yılında EFTA ile Ortaklık Anlaşması imzalayan Ülke Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) de üye olmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda DTÖ ile Gözlemci Ülke sıfatıyla görüşmelere devam etmektedir.

Üyesi olduğu başlıca uluslararası kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, Afrika Birliği, Arap Ligi, Mağrip Arap Birliği, Akdeniz için Birlik, İslam İşbirliği Teşkilatı

Kaynak: (Anonim a, 2022)

CEZAYİR PAZARINA ERİŞİM DURUMU

Cezayir Hükümetinin 2001 yılından itibaren başlattığı yatırım programı çerçevesinde özellikle bayındırlık, konut ve sulama alanlarında yapılacak yatırımlara önemli kaynak ayrılmış bulunmaktadır.

Bununla birlikte 2009 yılı ortasında yapılan Bütçe Kanunu'na ek olarak çıkarılan kanunda Cezayir'de kurulacak şirketlerin yerli ortaklar ile kurulması zorunluluğu getirilmiştir. Buna göre, ithalat ve ihracat dışında bir ekonomik faaliyet amacı ile kurulacak şirketlerin sermayelerinde %51 oranında yerli ortak bulundurmaları zorunludur.

Yatırımlardan, yatırımların geliştirilmesi ve arttırılması için stratejik bir organ olan Yatırım Ulusal Konseyi ve Yatırımların Geliştirilmesi Ulusal Ajansı sorumlu olup, yatırımlarla ilgili dosyalar ANDI tarafından incelenerek sonuçlandırılmaktadır.

Yerli ve yabancı yatırımcılar eşit koşullara tabi olup yatırımcılara sunulan fırsatlar şöyle sıralanabilir;

- Yatırımın gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında gümrük vergisi muafiyeti, yatırımların gerçekleştirilmesine doğrudan katkı sağlayan ekipmanların ithalatında KDV muafiyeti
- Yatırım çerçevesinde gerçekleştirilen gayrimenkul alımlarında intikal vergisi muafiyeti
- 10 yıl için kurumlar vergisi, gelir vergisi, götürü vergi, mesleki faaliyetlerden alınan vergi ve arazi vergisi muafiyeti

Yabancı Sermaye Mevzuatı kapsamında gelir ve sermaye transferi ile uluslararası tahkime başvurma imkânları garanti altına alınmıştır. Bürokrasinin yavaş işleyişi, ilgili kurumlardaki bilgi ve koordinasyon eksikliği vb. güçlükler dolayısıyla, şirket kurulması, oturma izinleri vb. yanısıra, ANDI nezdinde işlerin izlenmesi bakımından yerel bir avukat ile çalışılması tavsiye edilmektedir.

Diğer taraftan inşaat sektöründeki canlılık ve artan talebe paralel olarak, ihtiyaç duyulan inşaat malzemelerinin üretimi ve yeni teknolojilerin transferi, ülkedeki altyapı yatırımlarına bağlı olarak taş ocakçılığı alanlar önemli yatırım alanları olarak değerlendirilmektedir.

Kaynak: (DEİK, 2017)

TARIM SEKTÖRÜ

Cezayir'de tarımın GSYİH'ya katkısı %9 dolayındadır. Buna karşın toplam nüfusun yaklaşık %14'ünün tarım sektöründe istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Ülkenin sürekli artan iç talebine cevap veremeyen yerli tarımsal üretim, ülkeyi toplam gıda ihtiyacının yaklaşık yarısı oranında dışa bağımlı kılmaktadır.

Yüksek platolarda ve dağlık bölgelerde koyun, keçi ve sığır besiciliği yapılmakla beraber, hayvancılık da tıpkı tarımsal üretim gibi küçük ölçekli olmanın verimsizliği ile karşı karşıyadır. Ülkede et fiyatlarının halkın alım gücünün üstünde seyretmesi ve üretimin, talebin çok altında kalması nedeniyle her yıl Arjantin, Brezilya gibi ülkelere önemli miktarda et ve canlı hayvan ithalatı yapılmaktadır. Hayvancılığın gelişmemiş olmasına paralel olarak, süt ve süt ürünlerinin üretim kapasitesi de son derece sınırlıdır.

1.280 Km uzunluğunda deniz kıyısına sahip olan Cezayir, 500 den fazla balık türü ile en zengin deniz mahsulüne sahip ülkelere biridir. Ülkenin 500.000 ton balık rezervi bulunmaktadır. Oldukça yeni bir sektör olan kültür balıkçılığında ise 500 tona yaklaşan bir üretim mevcuttur. Bu çerçevede yıllık 20 bin tonluk ihracat yapılmaktadır.

Cezayir yaklaşık 2,4 milyon km² ile Afrika'nın en büyük topraklarına sahip ikinci ülkesi olmakla beraber, bu toprakların sadece %3,4'ü ekilebilir alan olarak kullanılabilir, potansiyel tarım arazilerinin ise yaklaşık %18,5'i fiili olarak işlenmektedir. Tarım arazilerinin %13,8'i mera olarak kullanılmaktadır. Cezayir topraklarının sadece 13.600 km²'lik kısmı sulanabilmektedir. Tarım arazilerinde 7,84 kg/ha gübreleme yapılmaktadır.

Ülkede ekilebilir topraklar kamuya ait olup, özel sektör tarafından işletilmektedir. Gıda sektöründe dışarı bağımlı bir ülke olan Cezayir'in gıda ihtiyacının yaklaşık yarısı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Yaklaşık 44 milyon nüfusa sahip olan ülkede, çalışabilir yaş aralığı, toplumun yaklaşık %43'üne tekabül etmektedir.

Hükümet, toplam işgücünün %11'ini istihdam eden ve GSMH içindeki payı %13 olan tarım sektörünü geliştirmek adına, sulanabilir alanlar ile tarım ürünlerinin pazarlama ve dağıtım kanallarının genişletilmesine ayrılan fonların arttırılmasına karar vermiştir. Hükümet ülkenin batısındaki arazilerde yeni sulama teknikleri, drenaj, gübre ve mahsul uygulamaları yaparak tuzluluk oranını azaltmak ve verimliliği arttırmayı amaçlamaktadır.

Cezayir'in tarım ürünleri buğday ve arpa başta olmak üzere tahıllar, patates ve bakliyatır. Son on yıl içinde taze hurma, hidrokarbon ürünleri dışında Cezayir'in en büyük ihracat kalemini oluşturmaktadır.

Buna rağmen ülke önemli bir arpa ihracatçısı olma özelliğini sürdürmektedir. Yerel zeytin mahsulünden elde edilen yıllık ortalama zeytinyağı üretimi ise 150.000 hl civarında gerçekleşmektedir. Tarımsal üretim, talebin tahıl ve türevlerinde %35'ini, süt ve sütü mamullerinde %42'sini, bakliyatla %53'ünü, et ve patates ile meyve ve sebzede %100'ünü karşılarken çay, şeker ve kahvede bu oran %0'dır.

Hayvancılık hâlihazırda yüksek düzlükler ve güney bölgelerde önemli bir rol oynamaktadır. Ülkede kümes hayvancılığı yapılmakta, keçi, sığır ve koyun yetiştirilmektedir.

Cezayir 1.200 km'lik Akdeniz kıyılarında yeterince yararlanamamaktadır. Balıkçı teknelerinin çoğu küçüktür ve ailelerin mülkiyetindedir. Hükümet sektörün getirisini arttırmak için bir dizi adımlar atmaktadır.

Cezayir'in tarım ve kırsal kalkınma politikasının ana hedefi, gıda güvenliğinin sürekli olarak sağlanması ve tarım sektörü üretiminin sürdürülebilir şekilde artırılması ve kırsal alanların geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, üretim alanlarının güçlendirilmesi ve genişletilmesi çabalarının korunması, tarım sektörünün entegre yoğunlaşmasının devam etmesi, destek araçlarının uyarlanması ve ulusal ürünün denetimi insan kaynaklarının devamı ve teknik desteğin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Cezayir'in tarım konusundaki avantajlarına ilişkin olarak, çok çeşitli tarımsal aktiviteye elverişli iklim ortamlarının var olması, halen yapılan tarımsal aktivitenin düşük oranlarda kimyasal kullanımı, büyük bir pazar olması, yıl boyunca ve sezon dışında piyasaya arz yapılması sayılabilir.

Cezayir, tarımsal arazi geliştirme, entegre çiftliklerin geliştirilmesi, pilot çiftliklerde kamu-özel sektör işbirliğini teşvik edilmesi, tarımsal mekanizasyonun gelişimi, ekonomik sulama sistemlerinin geliştirilmesi, çeşitli tarım alanlarında üretimi artırmak için gübreleme tekniklerinin geliştirilmesi, modern fidanlıkların yaratılması ve geliştirilmesi, sera bitkilerinin gelişimi, yem bitkilerinin gelişimi (yonca, hidroponik ...), küçükbaş, büyükbaş ve caprine sektörlerinde, beyaz et, meyve ve sebzelerde ve süt sektöründe tarımsal üretimin artırılması ve, depolama kapasitelerinin ve soğuk depoların geliştirilmesi konularında adımlar atmakta ve söz konusu hedefleri ulaşmada politikalar izlemektedir.

07.11.2021 tarih ve 86. sayılı Cezayir Resmi Gazetesi'nde Yayımlanan 21-432 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile devlete ait kullanılmayan tarım arazilerinin imtiyaz yoluyla tarıma açılması hususları düzenlenmiş olup, buna göre; Potansiyel kamu arazileri; insan, hayvan ve sanayi tüketimine dönük doğrudan veya dönüştürülmüş yıllık veya çok yıllık tarımsal üretim amacıyla imtiyaz yoluyla tarıma açılacaktır.

- Cezayir vatandaşı gerçek kişileri ile Cezayir mevzuatına tabi tüzel kişiler bu imtiyazdan yararlanabilecektir.
- Bu süreç, Tarım Arazileri Ulusal Ofisi ile Sahra Tarımı Geliştirme Ofisi tarafından yürütülecektir.
- İmtiyaz hakkı en fazla 40 yıl olacak, gerektiğinde uzatılabilecektir.
- İmtiyaz hakkının doğmasından sonra 6 aylık sürede faaliyete geçilmesi gerekecektir.
- İmtiyaz hakkı karşılığında, Finans Kanunu ile belirlenecek bir yıllık ücret alınacaktır.
- Talepler, ilan üzerine bir iş planı dosyası ile birlikte yapılacaktır.
- Değerlendirme için teknik ve uzman komiteler görevlendirilecektir.
- İmtiyaz verilecekler ile ilgili Valilik arasında hakları ve yükümlülükleri düzenleyen bir şartname imzalanacaktır

Tarım ve Tarıma dayalı Sanayi durumu (tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı) (örn; yem bitkisi sanayisi, rafine Ayçiçek yağı sanayisi, tohum vs.)

Tarım ve tarıma dayalı sanayi işletme sayısı: 17.000

Bitkisel yağı rafinesi işletme sayısı: 599

Cezayir halihazırda yıllık 10 Milyar USD civarında tarım ve gıda ürünü ithal etmekte, buna mukabil düşük bir miktarda hurma ve şeker ihracatı yapmaktadır. İç piyasadaki dalgalanmalar nedeniyle halihazırda temel gıda maddelerinin ihracatı askıya alınmıştır. Tarım ve gıdada dışa bağımlılığın azaltılması için tarım ve gıda sanayinin geliştirilmesi istenmekte olup, bu alanlar yatırımda öncelikli alanlar arasında belirlenmiştir.

Tarıma dayalı OSB ve hayvancılık OSB sayısı;

Cezayir'de OSB sistemi geneli itibariyle çok gelişmemiş olup, tarım ve hayvancılık sektörlerine özel OSB'ler bulunmamaktadır. Var olan OSB'lerde ihtisaslaşmaya gidilmemiştir.

Tarımsal anlamda çiftçileri destekleme programları;

C.A.S (Comptes d'Affectation Speciale) Özel Tahsis Hesaplarında verilen destek;

Devlet bütçesi tarafından finanse edilen programlar;

Özellikler tahıl ve süt fiyatları için sağlanan sübvansiyonlar;

Sübvansiyonlu krediler: RFIG (tarı kredisi) ve Ettahadi kredisi (yatırım kredisi);

Tarımsal krediyi garanti altına almayı amaçlayan bir Banka Kredisi Garanti Fonu (FGA);

Üretim ve tarımsal faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik tarım sigortası sistemi.

Çiftçi sayısı:

1,14 Milyon

ÇKS sistemi gibi bir sistem olup olmadığı;

Cezayir'de, 2006 yılında "Kırsal Yenileme Politikası"nın (PRR) kabul edilmesiyle birlikte, genel olarak kırsal alanlarda ve özel olarak dağlık alanlarda kamu müdahalesi, daha önce çöküş ve merkezileşmeden sonra yükselişe geçmiş ve katılımcı hale gelmiştir. Bu yenilikçi politika, bütünlük ve sürdürülebilir bir kırsal kalkınmayı hedeflerken, gıda güvenliğini endişelerinin merkezine koyarken, kırsal alanların dengeli bir şekilde yeniden canlandırılmasını amaçlamaktadır.

Dağlık alanlar ile ilgili olarak, kırsal nüfusun yaşam koşullarını iyileştirmeyi ve kırsal göçü azaltmayı amaçlayan PRR tarafından bugüne kadar bu dezavantajlı alanların geliştirilmesine ve korunmasına yönelik önemli eylemler gerçekleştirilmiştir.

Bu yeni politikanın hedeflerine ulaşmak için, kamu yetkilileri iki önemli bileşeni geliştirmek için çalışmıştır: Finansman bileşeni ve teknik destek bileşeni. Finansman yönü ile ilgili olarak, tarımsal ve kırsal projeleri desteklemek için banka kredileri ve çeşitli kamu fonları oluşturulmuştur.

İmtiyazlı kırsal kalkınma ve arazi geliştirme fonu (FDRMVTC); Ulusal tarımsal üretim düzenleme fonu (FNRPA); Ulusal tarımsal yatırım geliştirme fonu (FNDIA); Çiftçileri ve küçük çiftçileri desteklemek için özel fon (FSAEPEA), vb. Bu fonların tümü, ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmeyi ve doğal kaynakları geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Ormanlar, bozkırlar, vahalar, dağlar, kıyı şeridi ve tarım arazileri. Teknik destek bileşeni ile ilgili olarak, Cezayir hükümeti, amacı çiftçilere, yetiştiricilere ve ekonomik operatörlere teknik ve teknolojik yardım sağlayarak yardımcı olmak olan insani kapasite geliştirme ve teknik yardım programını (PRCHAT) oluşturmuştur.

Bu çalışmalar; tüm aktörlerin bilgi birikimi ile dağlık alanlarda tarımın ana faaliyet olduğu göz önünde bulundurularak, Cezayir'in kuzey batısında yer alan Tlemcen dağlarına ait bazı dağlık alanlardaki çiftliklerin ihtiyaçlarına göre teknik ve mali yardımları değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Çiftçi örgütlenmesi durumu;

Her vilayette Tarım Odaları (toplam 58 adet) ve kooperatifler (toplam 204 adet) bulunmakla birlikte, güçlü ve etki alanına sahip bir örgütlenme yapısı bulunmamaktadır. İnisiyatif büyük oranda Valilikler bünyesindeki İl Müdürlüklerindedir.

Tarımsal anlamda çiftçiler destekleme programları

C.A.S (Comptes d'Affectation Speciale) Özel Tahsis Hesaplarında verilen destek;

Devlet bütçesi tarafından finanse edilen programlar;

Özellikle tahıl ve süt fiyatları için sağlanan sübvansiyonlar;

Sübvansiyonlu krediler: RFIG (tarım kredisi) ve Ettahadi kredisi (yatırım kredisi);

Tarımsal krediyi garanti altına almayı amaçlayan bir Banka Kredisi Garanti Fonu (FGA);

Üretim ve tarımsal faaliyetlerin güvence altına alınmasına yönelik tarım sigortası sistemi.

Tarımsal Kalkınma Planı var mı? Kaç Yıllık detayları?

Tarım ve kırsal kalkınma politikası; ülkenin gıda güvenliğini güçlendirmeye, temel tarım-gıda ürünleri ticaret dengesindeki dengesizliği azaltmaya ve ülke ekonomisinin çeşitlendirilmesine etkin bir şekilde katkıda bulunmaya odaklanmaktadır.

Tarımı ve kırsal alanlar ile Sahra ve dağ tarımını geliştirme çabaları; zenginlik ve istihdam yaratan özel girişimi teşvik ederek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile birlikte kırsal bölgelerin uyumlu bir şekilde tarımsal üretime açılmasının amaçlayan yapılandırılmış eylemlerin uygulanması yoluyla gerçekleştirilecektir. Bu nedenle Cezayir, stratejik tarım-gıda sektörleri dâhil olmak üzere üretimin yoğunlaştırılması ve ayrıca tüm kırsal bölgelerin bütünleşik bir kalkınmasının teşvik edilmesi sayesinde tarımı küresel ekonomik büyümenin gerçek bir itici gücüne dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Kaynak: (KTO, 2022), (DEİK, 2017)

Cezayir'in Tarımsal Kalkınma Planı:

Tarım ve kırsal kalkınma politikası, ülkenin gıda güvenliğini güçlendirmeye, temel tarım-gıda ürünleri ticaret dengesindeki dengesizliği azaltmaya ve ülke ekonomisinin çeşitlendirilmesine etkin bir şekilde katkıda bulunmaya odaklanmaktadır. Tarımı ve kırsal alanları ve Sahra ve dağ tarımını geliştirme çabaları, zenginlik ve istihdam yaratan özel girişimi teşvik ederek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile birlikte kırsal bölgelerin uyumlu bir şekilde tarımsal üretime açılmasını amaçlayan yapılandırılmış eylemlerin uygulanmasına yönelik olacaktır. Bu nedenle Cezayir, stratejik tarım-gıda sektörleri dahil

olmak üzere üretimin yoğunlaştırılması ve ayrıca tüm kırsal bölgelerin entegre bir kalkınmasının teşvik edilmesi sayesinde tarımı küresel ekonomik büyümenin gerçek bir motoruna dönüştürmeyi hedeflemektedir.

2020-2024 Hedefleri

2020-2024 beş yıllık programı çerçevesinde hedefler şu şekildedir:

- Sulanan alanların genişletilmesi yoluyla tarımsal üretimin geliştirilmesi;
- Üretimi ve verimliliği artırma;
- Tarım arazilerinin akılcı kullanımı;
- Dağlık alanlarda tarımsal ve kırsal kalkınma;
- Orman mirasının korunması, geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi;
- Bozkır stepleri ve tarımsal kırsal alanlarda tarımsal ve kırsal kalkınma;
- Sahra topraklarında kalkınma ve iyileştirme;
- Bilgi ve dijitalleşmeyi geliştirme programlarına entegre etmek.

2024 Sonrası Hedefler

- Tarımsal üretim ve verimliliği artırarak temel gıda ihtiyaçlarını karşılamak;
- Özel yatırımların yönlendirdiği yeni bir tarımsal ve kırsal modelin geliştirilmesi ve yeni nesil üreticilerin ortaya çıkması;
- Tarım-gıda ve orman ürünlerinin rekabet gücünü ve uluslararası değer zincirlerinin entegrasyonunu geliştirmek;
- Özellikle dağ ve Sahra bölgelerinde kırsal bölgelerin sürdürülebilir ve dengeli gelişimi;
- Bilgi ürünlerinin entegrasyonu ve dijitalleşme yoluyla tarımın modernizasyonu.

Avantajlar

- Tarımsal iklim ortamlarının geniş çeşitliliği;
- Düşük kimyasal kullanımı ihtiyacı;
- Büyük bir pazar oluşu (yerel ve dış pazarlara yakınlık: Akdeniz havzası, Afrika ülkeleri);
- Tüm yıl boyunca ve sezon dışında üretim ve piyasaya arz imkanı;

Geniş ürün yelpazesi;

- Yüksek kaliteli ve organik ürün imkanı.

Ülke Geneline Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar:

- Tarımsal üretimde artış;
- Hayvancılığın ve yerel et üretiminin geliştirilmesi;
- Ormancılık potansiyelinin değerlendirilmesi;
- Tarımsal-endüstriyel entegrasyonu teşvik eden faaliyetler;

Süt sektörü.

Dağlık Bölgelerde Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar:

Mevcut mahsullerin yoğunlaştırılması ve meyve yetiştiriciliğinin genişletilmesi;

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği birimlerinin oluşturulması;

Yerel ürünleri ve kırsal ticareti teşvik etmek;

Küçük işletmelerin ve genç proje liderlerinin temel altyapı ve dağlık alanlardaki geliştirme çalışmaları için teşvik edilmesi.

Sahra Bölgesinde Gelişime Açık/Hedeflenen Alanlar

Su noktalarının inşası ve/veya rehabilitasyonu ve çiftlik hayvanlarının sağlık kapsamına alınması için eylemler yoluyla deve ve keçi yetiştiriciliğinin geliştirilmesi amacıyla Sahra meralarının geliştirilmesi;

Küçük hizmet birimleri, mezbahalar, mini mandıralar ve el sanatları yaratarak deve ürünlerinin tanıtımı;

Geleneksel vaha sistemlerinin rehabilitasyonu ve yapılandırma eylemlerinin geliştirilmesi;

Palmiye bahçelerinin korunması ve gençleştirilmesi, su tasarrufu sağlayan sulama sistemlerinin satın alınması ve drenaj sistemlerinin yenilenmesi;

Yenilenebilir enerjilerin kullanımı için destek mekanizmalarını güçlendirerek tarımsal çevrelerin ve modern vaha sisteminin rehabilitasyonu.

- Arazi kiralamaya uygunluk (toprak kalitesi, iklim durumu, arazi miktarı, vb.)

Cezayir'in Tarımsal Faaliyetlere Elverişli Arazisi : 43,98 Milyon Hektar (Ülke yüzölçümünün %18'si)

Mera ve Otlaklar: 32,7 Milyon Hektar

Orman: 4,1 Milyon Hektar

Tarıma Elverişli Toplam Arazi Büyüklüğü: 8,58 Milyon Hektar (2,7 Milyon Hektar Kamu Arazisi)

Tarıma Elverişsiz Arazi: 2,6 Milyon Hektar

Tarıma Elverişli Arazilerin %37'sinde tahıl (verim: 1,5 ton /hektar)

2021 yılı tahıl rekoltesi : 2,7 milyon ton (2020 yılında 4,3 milyon ton)

Cezayir'in hedefi : 9 milyon ton üretim /3 ton/hektar

GSYH İçinde Tarımın Payı : % 12,3

Ülkenin kuzey kıyı şeridinde Akdeniz iklimi, kuzey ile Sahra Çölü arasında kalan ve Yüksek Platolar olarak adlandırılan bölgede karasal iklim ve Sahra bölgesinde çöl iklimi görülmektedir.

Ülkenin kuzey bölgesi yaz ayları haricinde bol yağış almaktadır. Bu bölgelerde araziler verimli, toprak kalitesi yüksektir.

Sahra bölgesi yağış almamakta olup, Cezayir Devletince arazi tahsisleri ülkenin orta ve güney kesimlerinde yapılabilmektedir. Bu bölgelerde toprak kalitesi iyi olmamakla birlikte tarım faaliyetinde bulunmak için su kuyuları açılmakta olup, bu bölgede yer altı su kaynaklarının olduğu bilinmektedir.

Halihazırda bir Türk firmasına ülkenin orta bölgesinde yer alan ve çöl iklimine sahip Adrar vilayetinde büyük bir arazi (4 bin hektar) tahsisi 40 yıllığına yapılmış olup, firma tarafından buğday, mısır ve yonca üretimine başlanmıştır.

Arazi tahsisi yapılan arazilerde ne alanda üretim yapılacağına Cezayir resmi kurumları ile birlikte karar verilmekte olup, buğday gibi bazı stratejik ürünlerin Cezayir Toprak Mahsulleri Ofisine satılması zorunludur.

Sayılarla Cezayir'de Hayvancılık Faaliyetleri

Küçükbaş hayvan sayısı: 30-35 Milyon (koyun ve keçi)

Büyükbaş hayvan sayısı : 1,7 milyon (908 bini süt üretimi için)

Deve sayısı : 450 bin

530 bin ton yıllık kırmızı et üretimi (%63 küçükbaş / %27 büyükbaş)

500 milyar dinar (2,5 milyar usd) üretim hacmi

Hayvan yetiştirici sayısı : 40 bin

Yıllık süt üretimi : 3,4 Milyon Ton

Tarımsal üretimin %17'si hayvancılık menşeli.

İKLİM

Parametre	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağu.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ortalama
Ort. Sıcaklık (°C)	22.4	22.6	20.7	17.2	13.5	10.2	9.8	10.1	12.3	15.9	18.1	20.7	16,1
Min. Sıcaklık(°C)	15.6	15.9	14.4	11.6	9	5.9	5.2	5.2	6.7	9.2	11.1	13.8	10,3
Maks. Sıcaklık(°C)	29.3	29.6	27.4	23.1	18.6	14.9	14.8	15.2	18.1	22.4	24.9	27.5	22,2
Yağış / Yağış (mm)	12	9	18	30	47	76	59	49	33	24	21	14	32,7
Nem (%)	41	41	43	47	56	62	60	62	57	48	44	42	50,3
Yağmurlu günler (g.)	2	2	2	3	4	5	5	5	4	3	3	2	3,3
Güneşli saatler	11.6	11.1	10.3	9.0	7.6	6.8	7.3	7.1	8.2	10.0	11.0	11.6	9,3

Kaynak: Dünya Bankası, 2022

Cezayir üç farklı iklime sahiptir. Tell Dağları ile Akdeniz sahilleri arasında kalan kıyı bölgesinde tipik Akdeniz iklimi hüküm sürerken iki dağ silsilesi arasında daha sert bir iklim hâkimdir.

Sahra Atlaslarının güneyinden itibaren yer alan çölde ise çöl ikliminin en belirgin özellikleri görülür. Yazların sıcak ve kurak, kışların ise ılık ve yağışlı geçtiği kıyı bölgesinde senelik yağış miktarı ortalama 500 mm civarındadır. Senelik sıcaklık ortalaması ise yazın 25°C, kışın ise 10°C civarındadır.

Yazların çok sıcak ve kurak, kışların ise çok soğuk olduğu yayla bölgesinde kara iklimine benzer bir iklim hâkimdir. Senelik yağış 250-400 mm arasında değişir, sahrada yazın gündüz 50°C'ye varan sıcaklık gece 10°C'ye kadar düşer. Gece ile gündüz arasındaki bu sıcaklık farkı kışın daha da artar. Kış mevsiminde gece sıcaklığın 0°C'nin altına düştüğü vakidir. Şiddetli kum fırtınalarının estiği, senelerce bir damla yağmur yağmadığı sahrada bazen sağlam halinde yağmurlar da görülür.

TOPRAK ÖZELLİKLERİ VE ARAZİ KULLANIMI

Cezayir'de Sahra atlasında olduğu kadar Tell zincirinde de sert veya ufalanabilir gre halindeki silisli topraklar, kuvarzlar, gneis'ler veya indifai kayalar mevcuttur. Sahil kesimlerinin tepeleri üzerinde yayılmış olan Pliosen'e ait kum ve silisli greler bağ ve mantar meşesi orman toprağının doğmasına sebep olmuştur.

Kalker toprakları: kalker toprakları daha sıkı ve daha kuru olmaları sebebiyle silisli topraklara nazaran orman vejetasyonuna daha az müsaittir. Bu sebeple kalker toprakları üzerinde gençleşme daha yavaş ve daha zordur. Bununla beraber bu tip topraklar orman toprağı olarak kabul edilmek durumunda bulunmaktadır. Zirai bitkisel üretim bu toprak çeşidinde yapılamamaktadır. Orman örtüsü bulunmayan bu topraklar kırlaşmış ve verimsiz hale gelmişlerdir.

Kuzey Afrika'nın jeolojik serilerinin bütün katlarında kalker formasyonuna rastlamak mümkündür. Genel şekilde sahil Curcura, Babors v.s. masiflerinin hâkim tepelerini kalker teşkil etmektedir. Eğer Cezayir'in Tell formasyonunun (Orman olsun olmasın) jeolojik sistemleri değerlendirilecek olursa, aşağıdaki rakamlar elde edilmektedir:

Ülkeyi bölümlendirmek gerekirse;

- Akdeniz Moritanya sahası (Kuzey Cezayir),
- Moritanya Step sahası,
- Atlantik yüksek dağ sahası.

a. Akdeniz Moritanya sahası: Kurak mevsim nispeten kısa (4- 5) ay olup yağış 400 ile 1500 mm. arasında değişmektedir. Kışlar ılıman ve tam bir orman iklimi karakteri arz etmektedir. Vejetasyon tipleri ve flora, klimatolojik ve edafik faktörlere uyarak büyük bir değişiklik göstermekte ve aşağıdaki bölgeler ayırt edilmektedir:

Nümidien bölgesi: En güzel örneği nümidien gre'si olup yağışların en müsait olduğu (700-1500 mm.) derin ve taze silisli topraklar hakimdir. Karakteristik ağaç nevi çok büyük bir gelişim gösteren mantar meşesidir.

Cezayir bölgesi: 600- 900 mm. yağış alır. Mantar meşesi azalır ve bodur palmiye (*Chamoerops humilis*) çoğalır.

Meridional Tell bölgesi: En az 5 ay kurak mevsimi ile az yağışlı (400- 500 mm.) bir kara iklimi hakimdir. Mantar meşesi nadir ve *P. Halepensis*, *Q. ilex*, *J. phoenicea* ve *Callitris articulata* hakimdir. Killi topraklar *Pistacia* ile *Zizypus lotus* tarafından işgal edilmiştir.

Oran bölgesi: 400-500 mm. yağış alır. Halep çamının en büyük gelişim gösterdiği sahadır. Bölge birçok İspanya, Fas menşeli bitkilere ev sahipliği yapar.

b. Moritanya step sahası: Tamamen kara iklimi hâkim olup kurak mevsim 6 ila 7 ay devam eder. Yağış ancak 300 ila 500 mm. ye kadar ve yaz sıcaklığı çok yüksek olup kışları bariz bir şekilde soğuk yapar.

c. Atlantik yüksek dağ sahası: Sahra atlası sahası oldukça yüksek dağlık mıntıkeyi ihtiva eder, Cebel Aissa'da irtifa 2286 metreye kadar çıkar ve 350- 500 mm. yağış alır.

Kaynak: (Aşk, 1961)

Arazi kiralamaya uygunluk durumu

07.11.2021 tarih ve 86. sayılı Cezayir Resmi Gazetesi'nde Yayımlanan 21-432 Sayılı Uygulama Yönetmeliği ile devlete ait kullanılmayan tarım arazilerinin imtiyaz yoluyla tarıma açılması hususları düzenlenmiş olup, buna göre; Potansiyel kamu arazileri; insan, hayvan ve sanayi tüketimine dönük doğrudan veya dönüştürülmüş yıllık veya çok yıllık tarımsal üretim amacıyla imtiyaz yoluyla tarıma açılabilir.

1. Cezayir vatandaşı gerçek kişileri ile Cezayir mevzuatına tabi tüzel kişiler bu imtiyazdan yararlanabilecektir.
2. Bu süreç, Tarım Arazileri Ulusal Ofisi ile Sahra Tarımı Geliştirme Ofisi tarafından yürütülecektir.
3. İmtiyaz hakkı en fazla 40 yıl olacak, gerektiğinde uzatılabilecektir.
4. İmtiyaz hakkının doğmasından sonra 6 aylık sürede faaliyete geçilmesi gerekecektir.
5. İmtiyaz hakkı karşılığında, Finans Kanunu ile belirlenecek bir yıllık ücret alınacaktır.
6. Talepler, ilan üzerine bir iş planı dosyası ile birlikte yapılacaktır.
7. Değerlendirme için teknik ve uzman komiteler görevlendirilecektir.
8. İmtiyaz verilecekler ile ilgili Valilik arasında hakları ve yükümlülükleri düzenleyen bir şartname imzalanacaktır.

Tarımsal arazi kiralama konusunda söz konusu ülke yönetiminin tutumu ve bu konuda yatırımları teşvik açısından tavrı (Arazi kiralamaya uygunluk (toprak kalitesi, iklim durumu, arazi miktarı, vb.)

Cezayir'in Tarıma Elverişli Arazisi: 44 Milyon Hektar (Ülke yüzölçümünün %18,5'i)

Tarım Yapılan Toplam Arazi Büyüklüğü: 8,56 Milyon Hektar

Mera ve Otlaklar; 32,7 Milyon Hektar

Tarıma Elverişsiz Arazi: 2, 6 Milyon Hektar

Ülkenin kuzey kıyı şeridinde Akdeniz iklimi, kuzey ile Sahra Çölü arasında kalan ve Yüksek Platolar olarak adlandırılan bölgede karasal iklim ve Sahra bölgesinde çöl iklimi görülmektedir. Ülkenin kuzey bölgesi yaz ayları haricinde bol yağış almaktadır. Bu bölgelerde araziler oldukça verimli, toprak kalitesi yüksektir. Sahra bölgesi yağış almamakta olup, Cezayir Devletince arazi tahsisleri ülkenin orta ve güney kesimlerinde yapılabilmektedir. Bu bölgelerde toprak kalitesi iyi olmamakla birlikte tarım faaliyetlerinde bulunmak için su kuyular açılmakta olup, bu bölgede yer altı su kaynaklarının olduğu bilinmektedir. Halihazırda bir Türk firmasına (Dekinsan A.Ş.) ülkenin orta bölgesinde yer alan ve çöl iklimine sahip Adrar vilayetinde büyük bir arazi tahsisi yapılmış olup, firma su kuyuları açmak ve cansız toprağı likit gübre ile canlandırmak suretiyle tarımsal faaliyetlerine başlamıştır.

Bir Yatırım Alanı Olarak Tarım ve Gıda Sektörü

Tarım sektörü verimli topraklara sahip Cezayir'de beklenenin altında gelişme kaydeden ancak son yıllarda hükümet tarafından giderek daha fazla önem atfedilen bir alandır. Özellikle yeraltı sularının bol olduğu çöldeki arazilerde büyük ölçekli tarım projeleri üzerinde durulmakta, bu amaçla geniş araziler yerli ve yabancı şirketlere uzun dönemli kiralanmaktadır. Desteklenen projelerle Cezayir'in belli tarım ürünlerinde ilk aşamada kendi kendine yeter hale gelmesi, daha sonra tarım ihraç eden ülke olması amaçlanmaktadır. 2018 yılındaki büyümesi %9 olan tarım sektörü 2019 yılında %4,02 oranında büyüme kaydetmiş olup, tarım sektörünün GSYH'dan aldığı pay 2019 yılı itibarı ile %16,2 seviyesindedir.

Cezayir'de gerçekleştirilecek yatırımlar için gerekli olan; şirket kurma, işletme ve diğer tüm yasal prosedürler hakkında bilgilere T.C. Cezayir Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanmış olan "[Cezayir Ülke Pazar Bilgileri](#)" dosyasından ulaşılabilmektedir.

Kaynak: (Anonim b, 2022)

BİTKİSEL ÜRETİM

EKİM ALANLARI

Ürün	2018 (ha.)	2019 (ha.)	2020 (ha.)	2021 (ha)	2022 (ha)
Buğday	1.948.402	1.974.987	1.848.083	1.368.702	1.821.702
Arpa	1.080.250	1.133.005	978.114	525.631	1.025.000
Zeytin	431.009	431.506	438.828	440.008	457.609
Hurma	168.855	169.786	170.500	172.033	176.044
Patates	149.665	157.864	149.465	136.855	130.396
Yulaf	77.375	77.626	62.353	43.274	80.000
Üzüm	69.376	68.649	69.319	63.443	64.720
Sebzeler, diğer	54.718	48.373	56.757	59.375	61.202
Karpuz	60.400	62.673	61.000	59.462	54.440
Soğan (kuru)	47.282	50.312	50.032	49.722	50.078
Portakal	45.514	46.081	46.648	47.269	49.123
İncir	39.356	39.438	39.026	39.065	39.056
Badem (kabuklu)	35.626	35.380	34.542	32.492	36.684
Bezelye (yeşil)	35.897	38.959	39.542	35.936	36.683
Bakla (kuru)	40.222	41.451	39.849	37.440	36.127
Nohut	32.065	36.206	36.743	36.520	33.835
Bakla (yeşil)	32.645	33.098	33.125	32.315	32.709
Elma	33.653	32.989	33.025	31.171	32.071
Kayısı	32.578	30.861	29.719	27.185	29.458
Domates	22.323	24.996	26.311	25.755	25.050
Armut	20.667	20.240	19.979	18.704	19.498
Şeftali ve nektarin	16.768	16.675	16.765	16.223	16.637
Havuç ve turp	17.941	17.469	17.414	16.956	16.563
Bal kabağı	13.528	14.377	15.558	15.307	15.490
Biber (yeşil)	22.108	21.767	22.152	11.190	14.843
Mandalina	13.221	13.597	14.223	14.808	14.220
Diğer taze meyveler	6.178	11.516	12.969	13.461	13.666
Baklagiller, diğer	11.610	12.706	12.822	12.539	12.972
Kolza tohumu	11.684	11.979	11.901	11.855	11.912
Erik	13.488	12.795	12.689	11.685	11.854

Sarımsak	12.945	13.408	11.687	11.374	11.249
Bezelye (kuru)	10.383	9.952	9.535	9.785	9.538
Karnabahar, brokoli	8.090	8.629	8.891	9.425	9.359
Patlıcan	5.978	6.047	6.262	6.395	6.626
Kabuklu yer fıstığı	4.753	4.886	4.709	5.741	6.232
Kereviz	5.784	5.792	5.830	5.656	5.541
Mercimek	25.956	29.516	14.705	9.098	5.305
Lahana	4.069	4.317	4.104	4.904	4.807
Tütün, işlenmemiş	5.097	4.790	5.278	4.415	4.412
Salatalık	4.359	4.078	4.470	4.321	4.324
Limon	3.978	3.994	3.991	4.053	4.085
Biber (kuru)	4.145	3.899	4.055	4.033	3.996
Kiraz	2.824	3.432	3.555	3.788	3.805
Fasulye (kuru)	2.843	1.912	1.981	3.817	3.514
Mısır	1.241	1.533	530	3.606	2.475
Diğer sert meyveler	2.187	2.252	2.125	2.115	2.104
Ayva	1.697	1.617	1.615	1.203	1.149
Bakliyat, diğer	355	180	115	115	896
Keçiboynuzu	789	732	729	688	699
Diğer narenciye	467	461	461	460	459
Tritikale	75	30	261	379	323
Pamuk tohumu	260	279	292	296	304
Ayçiçek tohumu	195	192	193	193	193
Pirinç	168	172	172	171	172
Fiğ	155	155	155	155	155
Sorgum	265	132	68	105	135
Greyfurt	73	73	73	74	70
Soğan, taze	32	33	32	33	33
Muz	9	10	10	9	10

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

VERİM

Ürün	2018 (Kg/ha.)	2019 (Kg/ha.)	2020 (Kg/ha.)	2021 (Kg/ha.)	2022 (Kg/ha.)
Domates	58.673	59.125	62.165	63.741	66.333
Salatalık	44.425	40.717	41.244	42.326	44.158
Karpuz	34.698	35.212	37.488	34.911	37.158
Soğan, kuru	29.603	32.074	33.292	34.403	35.207
Patates	31.092	31.801	31.174	31.865	32.975
Biber, yeşil	29.449	31.018	32.397	31.443	32.785
Lahana	26.400	26.969	30.266	32.225	32.278
Patlıcan	30.383	30.452	28.492	30.164	31.321
Karnabahar	25.672	23.808	27.330	25.329	26.920
Bal kabağı	28.747	29.223	27.981	26.449	25.855
Havuç ve turp	24.072	24.016	25.703	24.436	25.838
Sebzeler,	20.495	22.286	25.706	24.717	25.231
Greyfurt	22.877	23.164	23.589	24.514	25.214
Muz	24.431	24.728	24.620	24.597	24.649
Portakal	24.920	26.031	25.185	24.058	24.623
Kereviz	21.554	20.655	21.743	21.383	22.432
Limon	19.808	21.787	21.374	20.732	21.057
Mandalina	19.875	21.714	21.267	19.613	20.762
Sarımsak	15.620	16.655	14.625	17.230	17.963
Elma	14.495	16.940	17.164	16.756	16.833
Sert meyveler,	12.046	13.153	12.487	13.589	14.080
Şeftali,	11.356	12.099	11.121	11.470	11.500
Soğan, taze	11.112	10.582	10.902	10.864	10.782
Üzüm	7.250	8.009	7.995	9.931	9.693
Taze meyve,	8.296	10.022	10.317	9.305	8.879
Baklagiller,	9.456	9.018	8.671	8.583	8.781
Armut	9.686	11.041	7.751	8.008	8.408
Erik	8.265	8.838	7.795	8.306	8.356
Sorgum	13.666	7.023	3.765	3.676	7.161
Hurma	6.483	6.691	6.756	6.910	7.086

Fasulye (yeşil)	8.026	7.479	7.823	7.014	7.039
Ayva	6.890	7.883	7.274	7.097	6.981
Kayısı	7.436	6.779	6.302	6.979	6.922
Bezelye, taze	5.187	5.134	5.296	5.688	5.541
Keçiboynuzu	3.651	4.817	4.499	4.679	4.835
Mısır	4.442	4.154	6.074	5.128	4.595
Biber (kuru)	3.621	3.803	3.672	3.697	3.723
Kiraz	3.123	3.274	3.153	2.951	2.933
Kabuklu yer	2.501	2.579	2.624	2.759	2.913
İncir	2.775	2.893	2.976	2.746	2.875
Tütün,	2.097	3.166	2.178	2.135	2.325
Kolza tohumu	1.944	1.944	1.944	1.944	1.944
Zeytin	1.997	2.013	2.460	1.601	1.798
Pirinç	1.790	1.789	1.791	1.790	1.790
Trifikale	3.200	2.067	1.031	1.623	1.731
Kabuklu	1.606	2.047	1.761	1.707	1.717
Buğday	2.043	1.963	1.681	1.584	1.647
Arpa	1.812	1.454	1.240	1.057	1.561
Yulaf	1.525	1.305	1.113	935	1.313
Narenciye,	1.295	1.310	1.303	1.310	1.311
Bakla (kuru)	1.364	1.333	1.251	1.059	1.228
Bakliyat, diğer	1.521	822	1.000	1.000	1.139
Nohut	1.194	1.115	1.086	1.063	1.123
Bezelye (kuru)	1.105	1.218	1.157	845	996
Mercimek	1.143	899	824	879	957
Fasulye (kuru)	989	936	1.034	947	937
Fiğ	503	502	503	502	502
Ayçiçek	450	447	448	448	448
Pamuk	308	287	277	278	273

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

ÜRETİM MİKTARI

Ürün	2018 (ton)	2019 (ton)	2020 (ton)	2021 (ton)	2022 (ton)
Patates	4.653.322	5.020.249	4.659.482	4.360.880	4.299.817
Buğday	3.981.219	3.876.876	3.106.754	2.168.386	3.000.000
Kavun	2.095.757	2.206.866	2.286.809	2.075.874	2.022.892
Soğan (kuru)	1.399.691	1.613.729	1.665.671	1.710.595	1.763.118
Domates	1.309.745	1.477.878	1.635.616	1.641.636	1.661.664
Arpa	1.957.327	1.647.746	1.213.137	555.364	1.600.000
Sebzeler, diğer	1.121.458	1.078.035	1.458.965	1.467.569	1.544.193
Hurma	1.094.700	1.136.025	1.151.909	1.188.803	1.247.404
Portakal	1.134.194	1.199.535	1.174.845	1.137.191	1.209.560
Zeytin	860.784	868.754	1.079.508	704.619	822.974
Üzüm	502.978	549.833	554.201	630.022	627.325
Elma	487.808	558.830	566.824	522.317	539.852
Biber (taze)	651.045	675.168	717.659	351.832	486.636
Havuç, turp	431.883	419.534	447.595	414.322	427.955
Bal kabağı	388.875	420.135	435.327	404.851	400.490
Mandalina	262.764	295.250	302.476	290.424	295.234
Bakla (kuru)	308.689	298.483	287.235	277.353	287.210
Karnabahar ve	207.697	205.439	242.990	238.712	251.935
Patlıcan	181.618	184.145	178.417	192.893	207.549
Kayısı	242.243	209.204	187.273	189.724	203.916
Bezelye (taze)	186.203	200.025	209.409	204.415	203.263
Sarımsak	202.201	223.311	170.930	195.976	202.060
Şeftali	190.420	201.755	186.444	186.072	191.334
Salatalık	193.647	166.045	184.362	182.890	190.925
Armut	200.176	223.467	154.861	149.780	163.949
Lahana	107.412	116.426	124.204	158.045	155.164
Kereviz	124.659	119.636	126.762	120.932	124.305
Taze meyve, diğer	51.251	115.414	133.801	125.248	121.346
İncir	109.214	114.092	116.143	107.266	112.267
Yulaf	118.018	101.305	69.385	40.461	105.000

Erik	111.471	113.085	98.908	97.056	99.048
Fasulye (taze)	93.184	95.022	100.308	87.948	91.309
Limon	78.798	87.016	85.303	84.018	86.015
Badem (kabuklu)	57.213	72.412	60.832	55.448	62.988
Bakla, kuru	54.878	55.272	49.857	39.629	44.353
Nohut	38.274	40.369	39.889	38.818	37.991
Sert meyveler, diğer	26.345	29.620	26.534	28.736	29.629
Kolza tohumu	22.711	23.289	23.133	23.044	23.155
Kabuklu yer fıstığı	11.886	12.602	12.355	15.840	18.155
Biber (kuru)	15.007	14.828	14.891	14.909	14.876
Mısır	5.512	6.368	3.221	18.491	11.371
Kiraz	8.818	11.237	11.207	11.178	11.159
Tütün, (işlenmemiş)	10.686	15.164	11.496	9.427	10.256
Bezelye (kuru)	11.472	12.125	11.027	8.269	9.499
Ayva	11.693	12.746	11.748	8.538	8.021
Mercimek	29.663	26.524	12.112	7.998	5.079
Keçiboynuzu	2.880	3.526	3.280	3.219	3.380
Fasulye, kuru	2.811	1.789	2.048	3.613	3.291
Greyfurt	1.670	1.691	1.722	1.814	1.752
Mantar	870	1.449	1.491	1.538	1.584
Bakliyatlar, diğer	540	148	115	115	1.020
Sorgum	3.622	927	256	386	965
Narenciye, diğer	605	604	600	603	602
Tritikale	240	62	269	615	560
Soğan (taze)	360	349	353	354	352
Pirinç	301	308	308	306	307
Muz	221	243	235	233	237
Ayçiçek tohumu	88	86	86	87	86
Pamuk tohumu	80	80	81	82	83
Fiğ	78	78	78	78	78

Kaynak: FAOSTAT, 2024

HAYVANSAL ÜRETİM

ÜRETİM MİKTARI (ton)

Ürün	2018	2019	2020	2021	2022
İnek sütü tam yağlı	2.422.053	2.478.117	2.414.552	2.409.291	2.433.987
Koyun sütü tam yağlı	511.818	524.222	592.306	524.908	547.145
Koyun eti	325.008	329.090	334.903	342.295	344.937
Keçi sütü Tam yağlı	295.052	326.481	332.793	314.117	324.464
Tavuk eti	265.182	273.339	272.146	273.520	274.863
Sığır eti	153.192	151.590	144.246	146.270	148.116
Koyun derisi	51.073	51.714	52.628	53.789	54.204
Koyun sakatları	41.123	41.640	42.375	43.311	43.645
Koyun yünü	37.049	35.089	37.890	33.459	33.950
Sığır sakatları	22.979	22.739	21.637	21.941	22.217
Keçi eti	18.396	18.486	18.420	18.886	19.244
Büyükbaş hayvan derisi	18.560	18.366	17.476	17.721	17.945
Deve sütü, tam yağlı	14.549	14.555	14.965	15.267	15.518
Koyun yağı	7.959	8.059	8.202	8.383	8.447
Tavşan eti	8.178	8.282	8.308	8.331	8.353
Deve eti	6.334	6.375	6.700	6.916	7.097
Bal	7.356	6.413	5.377	5.165	5.617
Keçi sakatları	3.679	3.697	3.684	3.777	3.849
Keçi derisi	3.679	3.697	3.684	3.777	3.849
Sığır yağı	2.946	2.915	2.774	2.813	2.848
Deve sakatları	924	930	978	1.009	1.036
Keçi yağı	552	555	553	567	577
Hindi eti	500	501	518	518	521
At eti	301	317	299	360	306
Deve yağı	188	190	199	206	211
Domuz eti	116	112	111	109	108
At sakatları	34	35	34	40	34
Domuz yağı	23	22	22	22	21
Domuz sakatları	12	11	11	11	11

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

HAYVAN VARLIĞI

Ürün	2018 (Adet)	2019 (Adet)	2020 (Adet)	2021 (Adet)	2022 (Adet)
Tavuk	137.077.000	136.451.000	138.121.000	139.981.000	142.061.000
Koyun	28.723.994	29.378.561	30.905.560	31.126.445	31.192.020
Keçi	4.908.485	4.929.069	4.908.168	5.029.042	5.120.824
Sığır	1.816.280	1.786.351	1.740.183	1.734.476	1.738.340
Tavşan	1.634.000	1.654.000	1.659.000	1.664.000	1.668.000
Deve	417.322	417.167	435.214	448.546	459.616
Arı	423.499	429.521	423.791	425.946	428.186
Hindi	90.000	90.000	93.000	93.000	94.000
Eşek	84.051	86.431	83.730	80.451	74.965
Ördek	60.000	62.000	62.000	63.000	63.000
At	46.356	49.911	48.147	50.231	49.430
Kaz	40.000	43.000	45.000	47.000	48.000
Katır	16.808	15.997	17.305	17.518	16.396
Domuz	4.956	4.776	4.874	4.802	4.718

Kaynak: FAOSTAT, 2024

ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Ürün	2018	2019	2020	2021	2022	Birim
Odun yakıtı, iğne	5.929.213	5.964.705	6.000.536	6.036.710	6.073.209	m ³
Odun yakıtı, iğne	2.757.084	2.773.588	2.790.249	2.807.070	2.824.042	m ³
Odun kömürü	752.766	760.501	768.316	775.918	783.596	ton
Dönüştürülmüş kağıt	77.000	77.000	77.000	77.000	95.000	ton
Pulpwood, yuvarlak ve	51.000	51.000	51.000	51.000	51.000	m ³
Diğer kâğıt ve karton	30.500	30.500	37.500	37.500	47.500	ton
Diğer endüstriyel	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	m ³
Testere kütükleri ve	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	m ³
Kontrplak	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	m ³
Sunta	22.900	22.900	22.900	22.900	22.900	m ³
Ev ve temizlik kağıtları	3.000	3.000	10.000	10.000	20.000	ton
Ambalaj kâğıtları	17.500	17.500	17.500	17.500	17.500	ton
Baskı ve yazı kâğıtları	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	ton
Baskı ve yazı kâğıtları,	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	ton
Diğer endüstriyel	11.600	11.600	11.600	11.600	11.600	m ³
Biçilmiş tahta, iğne	9.400	9.400	9.400	9.400	9.400	m ³
Hamur odunu, yuvarlak	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	m ³
Karton	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	ton
Biçilmiş tahta, iğne yapraklı ol. tümü	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400	m ³
Diğer kağıt ve karton b.b	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	ton
Testere kütükleri ve	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	m ³
Gazete kâğıdı	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	ton
Kaplama levhalar	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	m ³

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

DIŞ TİCARET

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	%	Genel	Tarım	%
2018	43,1	0,4	0,9	49,5	8,3	16,7
2019	37	0,4	1,1	42,6	8	18,5
2020	22,5	0,5	2,2	34,8	8,3	23,9
2021	39	0,6	1,1	37,2	9,7	26,7
2022	66,1	0,4	0,6	35,9	10,7	29,8

Kaynak: Trademap, 2024 (Milyar ABD doları)

Dünya ithalatındaki payı **%0,16**, Dünya ihracatındaki payı **%0,17**

DIŞ TİCARET PARTNERLERİ

Cezayir'in Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke

İtalya, Fransa, İspanya, Kore, ABD, **Türkiye**
11. Sırada

Cezayir'in Tarımsal Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke

Fransa, Malta, İspanya, **Türkiye**, ABD

Cezayir'in Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke

ÇHC, Fransa, İtalya, **Türkiye**, Brezilya

Cezayir'in Tarımsal Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke

Brezilya, Kanada, Arjantin, Fransa, Yeni Zelanda
Türkiye

Kaynak: (Trademap, 2024)/ Yansı Veri- 2023

CEZAYİR'İN İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2018	2019	2020	2021	2022
170199	Pancar veya kamış şekeri	150,9	181,9	247,5	133,5	153,5
080410	Hurma, taze veya kuru	110,2	111,5	137,6	131,8	127,9
121299	Meyve çekirdeği	5,8	11,3	13,7	24,7	41,1
030194	Atlantik ve Pasifik mavi çizgili ton balığı, canlı	2,4	5,1	4,2	8,7	22,8
030752	Ahtapot, dondurulmuş	16,2	12,7	10,5	22,2	9,4
110100	Buğday ve mahlut unu	14,4	11,3	6,7	8,7	9,3
220210	Şekerli, tatlandırıcı ve aromalandırılmış sular	7,4	6,6	4,9	7,1	8,9
150790	Soya yağı ve fraksiyonları	9,3	0,1	0,1	5,5	8,4
121292	Keçiboynuzu	3,5	2	5,1	5,5	6,9
150710	Soya yağı, ham	-	-	0,014	17,1	6,3
Toplam		394,2	446,4	486,5	580,6	452,1

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATI GERÇEKLEŞTİRDİĞİ BAŞLICA ÜLKELER

Ülkeler	% Pay
Fransa	32
Malta	14
İspanya	12
Türkiye	11
ABD	5,6
Kanada	4,2
İtalya	4,2
Portekiz	3,8
Hollanda	2,4

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

CEZAYİR'İN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2018	2019	2020	2021	2022
100199	Buğday, mahlut	1.527	1.186	1.426	1.863	2.138
040221	Süt tozu yağ>1,5%	795	700	737	608	996
100590	Mısır	721	861	829	820	924
120190	Soya fasulyesi	9	44	260	512	923
170114	Şeker kamışı, ham	673	642	668	776	773
040210	Süt tozu yağ<1,5%	310	275	372	391	667
150710	Soya yağı, ham	488	564	463	794	578
100119	Durum buğdayı	336	291	218	362	505
240319	Sigaralık tütün	90	143	309	291	259
090111	Kahve	220	195	188	241	190
Toplam		8.326	7.964	8.250	9.614	10.514

Kaynak (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TARIMSAL İTHALATINDAKİ BAŞLICA PARTNER ÜLKELER

Ülkeler	% Pay
Brezilya	24,7
Kanada	9,1
Arjantin	8,9
Fransa	8,2
Yeni Zelanda	6,7
Türkiye	6,3
Bulgaristan	5,6
Romanya	4,1
ABD	4

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

İhracatta dünyada ilk sırada olduğu ürün grubu/ ortakları;

Yok

ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021	2022
480524	İkincil elyaf yüzey kâğıdı	114	87	149	173
440711	Çam ağacından kereste	183	145	178	150
480255	Sivanmamış kâğıt ve karton	61	50	73,5	113
470321	Sodali ve sülfatlı kimyasal odun hamuru	49	41	63	90
481159	Kağıt ve karton	52	49	49	76
TOPLAM		1.179	1.013	1.254	1.477

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

Orman Ürünü İthalat Partnerleri: İspanya 20,4, Finlandiya 10,5, Fransa 8,4, İsveç 8,2, Çin 6,7

ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021	2022
480300	Tuvalet ve yüz temizliği için ince kağıtlar	2,1	8,9	10,8	34,5
470790	Geri kazanılmış kağıt veya karton	6,4	4,6	10,7	13,2
470710	Geri kazanılmış kağıt veya karton hurdaları(oluklu kağıt	2,5	2,2	10,7	10,2
450190	Döküntü mantar (kırılmış, granül)	6,4	5,2	7,7	6,5
481910	Oluklu kağıt veya kartondan kutular	3,4	1,8	2,8	3,6
TOPLAM		33.288	30.629	54.236	84.584

Kaynak: (Trademap, 2024)(Bin ABD doları)

Orman Ürünü İhracat Partnerleri: Tunus %20,3, Hindistan 15,3, İspanya 12,4, Yunanistan 11, Çin 7,8

TÜRKİYE-CEZAYİR TİCARETİ

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	%	Genel	Tarım	%
2019	2.016,6	128,6	6,4	719,3	21,2	2,9
2020	1.449,6	146,4	10,1	567,4	37,9	6,7
2021	1.698,8	301,4	17,7	1.194,9	21,2	1,8
2022	2.069,2	365,5	17,7	1.367,3	11,8	0,9
2023	2.714,1	562,9	20,7	1.452,4	19,2	1,3

Kaynak: Trademap, 2022 (Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'E İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021	2022	2023
150710	Soya yağı, ham	20,8	36,1	112,5	152,9	148,7
071340	Kurutulmuş, kabuksuz mercimek	7,3	8,5	9,4	16,6	109,2
100119	Durum buğdayı	0	0	0	0	73,2
071320	Kurutulmuş, kabuksuz nohut	7,5	4,8	11,4	11,7	51,9
210210	Aktif maya	16,1	16,9	23,2	20,1	28,3
080222	Taze veya kuru fındık	2,3	3,6	9,9	10,8	18,3
100630	Tam ya da yarı öğütülmüş pirinç	0,02	0,2	0,7	1,8	12,4
081310	Kuru kayısı	7,5	6,1	4,9	5,1	9,9
080212	Badem; kabuksuz	0,8	3,5	1,1	1,3	9,8
240319	Sigaralık tütün	1,9	3,7	13,2	1,3	9,5

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'NİN CEZAYİR'DEN İTHAL ETTİĞİ TARIM ÜRÜNLERİ

HS Kodu	Ürünler	2019	2020	2021	2022	2023
170199	Kamış veya pancar şekeri	17,8	32,1	15,1	4,7	11,6
080410	Taze veya kuru hurma	1,4	4,9	4,9	3,3	3,1
030194	Atlantik ve Pasifik Mavi yüzgeçli orkinos, canlı	0	0	0	3,1	2,1
040210	Süt tozu, yağ oranı %1,5'den az	0	0	0	0	1,1
081310	Kuru kayısı	0,232	0,113	0,218	0	0,412
100590	Mısır	0	0	0	0	0,350
071320	Nohut, kuru	0	0	0	0	0,176
121299	Meyve çekirdekleri	0,146	0,051	0,281	0,12	0,105
200979	Elma suyu	0	0	0	0	0,089
120921	Yonca tohumu	0	0	0	0	0,074

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'DEN CEZAYİR'E İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER

Potansiyel Ürün	Cezayir'in Dünyadan İthalatı (milyon \$)	Türkiye'den İthalatı (Milyon \$)	TR'nin Dünyaya İhracatı (milyon \$)	TR'nin Dünya İhracatındaki Payı	Cezayir'in İthalat Partnerleri
071340 Kuru, kabuksuz mercimek	94,6	109,2	558,5	Kanada %52 Avustralya %20 TR %10 (3. Sırada)	Kanada %87,5 ABD %8,3 TR %2,7 Rusya %0,8
071320 Kuru, kabuksuz nohut	62,3	51,9	307	Avustralya %22,5 TR %12,8 Kanada %11,6	Türkiye %83,8 Kanada %5,8 ABD %5,4
071333 Kuru, kabuksuz barbunya	83	2,8	127	Arjantin %20 ABD %13 Kanada %8 TR %7 (5. Sırada)	Arjantin %49 Mısır %42,3 Kırgızistan %4
040210 Süt tozu, yağ oranı <1,5%	388	3,5	166	ABD %26 Yeni Zelanda %11 Almanya %20 TR%2 (11. Sırada)	Fransa %40 Polonya %17 Belçika %13

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından "Trademap" verileri kullanılarak hazırlanmıştır, 2024

YATIRIM ORTAMI

Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) verilerine göre, Cezayir, yıllık yaklaşık 1,5 milyar dolar ile en fazla doğrudan yabancı yatırım alan Afrika Ülkeleri içerisinde ilk 13 ülke arasındadır.

Cezayir'de yatırım mevzuatının alt yapısını, 3 Ağustos 2016 tarihli ve 46 Sayılı Cezayir Resmî Gazetesinde yayımlanan 16-09 Sayılı Yatırımların Teşviki Kanunu oluşturmaktadır. Bu Kanun'da yerli/yabancı yatırımcı ayırımı yapılmamış olup, yabancı yatırımlara dönük fazladan bir teşvik mekanizması öngörülmemiştir. Söz konusu Kanun'un 24. maddesi, yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında hukuki anlaşmazlık yaşanması halinde, ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanun'da yatırım teşvikleri 3 ana başlıkta belirlenmiştir.

1. Tüm yatırımlar için Ortak Teşvikler; Yatırımın gerçekleştirilmesi aşamasında ithal edilen mal ve hizmetlerde Gümrük Vergisi ile KDV'den muafiyet, 10 yıl boyunca emlak vergisi muafiyeti, 3 yıl boyunca Kurumlar Vergisi (IBS) ve Mesleki Faaliyet Vergisi (TAP) muafiyeti,
2. İstihdam Yaratan ve Özellikli Sektör Yatırımlarına Ek Teşvikler: Sanayi, Tarım ve Turizm sektörlerinde yapılacak yatırımlar ile 100 kişiden fazla istihdam yaratacak yatırımlara verilecek teşviklere süre uzatımı,
3. Ulusal Ekonomi İçin Özel Önem Taşıyan Yatırımlar: Yatırımın ulusal ekonomi için özel önemi haiz olması durumunda, öngörülen teşviklerde 10 yıllık süre uzatımı Kanun'a göre, sağlanacak teşvik miktarının 5 milyar Cezayir Dinarını (yaklaşık 40 Milyon USD) geçecek olması durumunda, Teşvik kararı Ulusal Yatırım Konseyi tarafından verilecektir. 14 Kalkınmada öncelikli yörelerde (ülkenin güneyi ve yüksek rakımlı bölgeleri) verilecek teşviklerde 10 yıla kadar süre uzatımı yapılabilecektir.

Yabancı yatırımcılarla Cezayir Devleti arasında hukuki anlaşmazlık yaşanması halinde, uluslararası anlaşmalardaki hükümler saklı kalmak şartı ile anlaşmazlıkların çözümünden Cezayir yetkili mahkemeleri sorumlu olacaktır. Yabancı yatırımcılar, yatırım sermayelerini banka kanalı ile Cezayir'e getirmeleri şartıyla, yatırımın maliyeti ve net reel üretim miktarları esas alınarak ilgili mevzuat çerçevesinde belirlenecek şirket karlarını, yine banka kanalı ile yurtdışına transfer etme hakkına sahip olabileceklerdir.

Cezayir'deki Türk yatırımlarının toplam tutarı 5 milyar dolara ulaşmış olup, ülkemiz dış yatırımlarda hidrokarbon sektörü dışında ilk sırada yer almaktadır.

Cezayir'in Ülkemizdeki Yatırımları

Cezayirli yatırımcıların Türkiye'de gayrimenkul satın alma ve sahip olma eğilimi, özellikle 2018'de yatırımcılara Türk vatandaşlığı verilmesi kararının ardından emsalsiz olmuştur.

Cezayir'deki yatırım ortamı ile ilgili olarak T.C. Cezayir Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği tarafından hazırlanan "[Cezayir Yatırım Rehberi](#)"nde detaylı bilgilere yer verilmekte olup, bağlantı vasıtasıyla anılan dosyaya ulaşılabilmektedir (Cezayir Ticaret Müşavirliği, 2021).

BANKACILIK VE VERGİLENDİRME

Cezayir sıkı bir kambiyo rejimine ve Cezayir Merkez Bankası tarafından belirlenen kontroll¼ kur sistemine sahiptir. Ülkedeki döviz hareketleri Merkez Bankasının kontrol¼ne ve iznine tabidir. Bankalar Cezayir Merkez Bankası'nın sıkı kontrol¼ altında faaliyet göstermekte olup, hizmet kalitesi ve hızı açısından önemli eksiklikler bulunmasına rağmen güvenilir bir bankacılık ve kredilendirme sistemi mevcut olduğu değerlendirilmektedir.

T¼rkiye-Cezayir Arasında ÇVÖ Anlaşması mevcuttur. Tarım sektör¼ yatırımında öncelikli ve teşvike tabi sektörlerden birisidir. Yatırımcılara; şartları sağlamak koşulu ile 49 yıllığına tarımsal arazi tahsisi; yatırımın tesisi aşamasında ekipmanlar ve alınacak hizmetler için gümr¼k vergisi ve KDV muafiyeti; yatırımların işletilmesi aşamasında 3 ile 10 yıl arasında gelir vergisi, kurumlar vergisi, sağlanmaktadır.

Kaynak: (Anonim a, 2022)

KAYNAKÇA

- Anonim a. (2022, 10 1). *Ticaret Bakanlığı Cezayir Ülke Profili*. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası:
<https://ticaret.gov.tr/data/5ea8330313b876408c1fb17d/Cezayir%20%C3%9C%9C%9C%20Profili%202022.pdf> adresinden alındı
- Anonim b. (2022, 09 28). *Cezayir Pazar Bilgileri*. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası:
<https://ticaret.gov.tr/data/5ebe8b5d13b876cbbc3653d0/Cezayir%20Pazar%20Bilgileri.pdf> adresinden alındı
- Aşk, K. (1961). *Cezayirde Toprak Muhafaza Tedbirleri*. Ankara: Ormanlık Araştırma Enstitüsü, Toprak ve Otlak Islahı Şubesi.
- Cezayir Ticaret Müşavirliği. (2021, 10 14). *Ticaret Bakanlığı. Cezayir Büyükelçili Ticaret Müşavirliği, Cezayir Yatırım Rehberi*:
<https://ticaret.gov.tr/data/61caef8b13b876a7e4fb61b2/2-Cezayir%20Yat%20C4%B1r%20C4%B1m%20Rehberi%202021.pdf> adresinden alındı
- DEİK. (2017, 08 10). *Cezayir Ülke Bülteni*. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Resmi İnternet Sayfası:
<https://www.deik.org.tr/uploads/cezayir-b99.pdf> adresinden alındı
- DTÖ. (2022, 10 03). "Preferential Trade Arrangements". Dünya Ticaret Örgütü Resmi İnternet Sayfası: <http://ptadb.wto.org/Country.aspx?code=012> adresinden alındı
- FAOSTAT. (2024, 05 08). *Faostat veri tabanı*. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü:
<https://www.fao.org/faostat/en/#data/RL> adresinden alındı
- KTO. (2022, 08 13). *Cezayir Ülke Raporu*. Kocaeli Ticaret Odası Resmi İnternet Sayfası:
<http://koto.org.tr/images/upload/3c6cb441d9bcc003c8379ad634a99528.pdf> adresinden alındı
- Resmi Gazete. (2022, 08 12). *Resm Gazete Arşivi*. T.C. Resmi Gazete Resmi İnternet Sayfası:
www.resmigazete.gov.tr adresinden alındı
- TOB. (2022, 09 10). *Anlaşma ve Protokoller*. Tarım Orman Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası:
<https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Menu/74/Anlasma-Ve-Protokoller> adresinden alındı
- Trademap. (2024, 05 08). *International Trade Center*. Trademap database:
https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c012%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c1%7c%7c1 adresinden alındı

Bu çalışma, Ülkemiz ve Cezayir arasında tarım ve ormancılık alanlarındaki ilişkileri ortaya koyarken, Cezayir'de yatırım yapabilecek Türk iş insanlarına yardımcı olmak amacıyla;

Tarım ve Orman Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için;

Mustafa UZ
Mühendis
İkili İlişkiler ve Protokol Daire Başkanlığı
0312 287 3360 – dâhili: 4614
mustafa.uz@tarimorman.gov.tr

T.C. Cezayir Büyükelçiliği İletişim bilgileri;

Adres:

19, Villa Dar el-Ouard, Chemin de la Rochelle,
Boulevard Colonel Bougara, Alger-16000/
Algerie

Telefon Numaraları:

+213 23 48 72 89, +213 23 48 72 90

Acil Durum / Nöbetçi Telefon Numarası

+213 661 260 054

E-posta

ambassade.alger@mfa.gov.tr

Cezayir Ticaret Müşavirliği İletişim Bilgileri:

Adres:

No: 5, Rue F Les Cretes, Hydra, Alger-ALGERIE

Telefon Numaraları

+213 (0) 23 48 59 86

E-posta

cezayir@ticaret.gov.tr